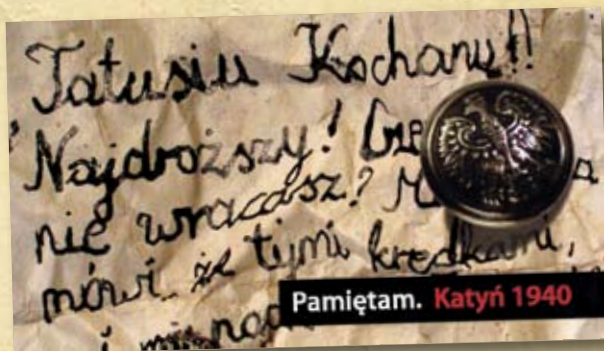

Jednym z zadań Narodowego Centrum Kultury jest kształtowanie świadomości obywatelskiej i historycznej Polaków. Kampania społeczno-edukacyjna „Pamiętam. Katyń 1940” jest przykładem jego praktycznej realizacji. Elicie narodu – tysiącom oficerów zamordowanych w 1940 roku za wierność Rzeczypospolitej – należy się pamięć. Narodowe Centrum Kultury pragnie przywrócić społeczeństwu bohaterów, bez których nie byłoby wolnej Polski.

Naszym celem jest nie tylko przekazanie prawdy historycznej, ale także pobudzenie do refleksji nad kształtem współczesnego patriotyzmu. Patriotyzmu obywatelskiego, otwartego na przyszłość, który swoją siłą buduje na świadectwach przeszłości.

Symbolem kampanii jest replika guzika z polskiego munduru oficerskiego, odnalezionego w lesie katyńskim. Zainspirowani słowami Zbigniewa Herberta z wiersza *Guziki* wierzymy, że będzie on znakiem pamięci i identyfikacji z bohaterami Katynia.

Działania podejmowane przez Narodowe Centrum Kultury wykraczają poza obszar medialny. Obok akcji billboardowej, spotów telewizyjnych i radiowych, wspieramy i realizujemy projekty z partnerami lokalnymi.

Zapraszamy na stronę www.nck.pl/katyn

Krzysztof Duszel

Dyrektor

Narodowego Centrum Kultury

Pamiętam. Katyń 1940

Szanowni Państwo!

Zbrodnia katyńska jest w naszej zbiorowej pamięci wciąż zbyt mało obecna. Pomimo upływu 18 lat od upadku dyktatury komunistycznej, a wraz z nim końca cenzury, wiedza na temat tragicznych wydarzeń roku 1940 pozostaje niezadawalająca. Katyń jest jednym z cmentarzyświata, dających haniebne świadectwo totalitaryzmu komunistycznego. Jest miejscem nie tylko eksterminacyjnej polityki Rosji Sowieckiej wobec naszej Ojczyzny, ale i unicestwienia elit intelektualnych oraz kulturalnych naszego narodu, co kwalifikuje ten mord jako ludobójstwo. Tym bardziej zasmuca mała świadomość społeczna tego bolesnego i tragicznego doświadczenia z historii Polski.

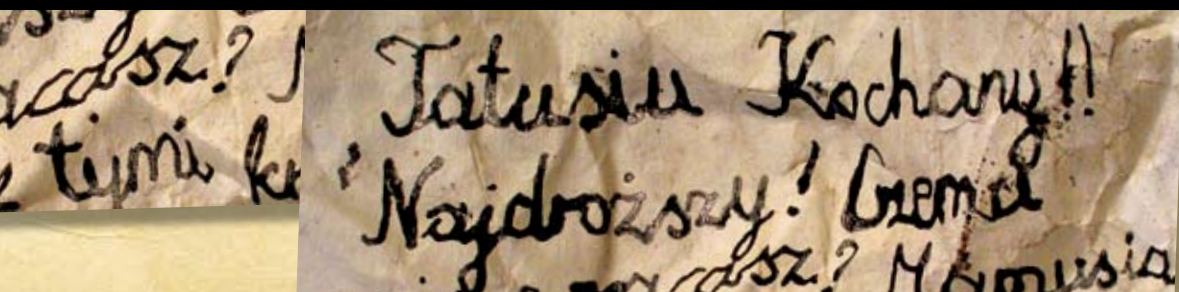
Objęta patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a organizowana przez Narodowe Centrum Kultury kampania społeczno-edukacyjna „Pamiętam. Katyń 1940”, ma ten stan rzeczy zmienić. Jej symbolem jest replika guzika z polskiego munduru oficerskiego, odnalezionego w lesie katyńskim. Pomysł na taki właśnie znak pamięci i identyfikacji z bohaterami Katynia zrodził się z inspiracji wierszem Zbigniewa Herberta „Guziki”. Artystycznym dopełnieniem Kampanii będzie nowy film Andrzeja Wajdy „Katyń”, którego premiera zaplanowana jest na 17 września br.

„Lekcja Katyńska”, którą otrzymują Państwo do swoich rąk, to edukacyjny element kampanii. Musimy pamiętać, że dzisiejsze sukcesy w upowszechnianiu wiedzy historycznej są często wynikiem wykorzystania nowoczesnych środków przekazu, skutecznie przemawiających do świadomości młodego pokolenia i mogących stanowić ważne uzupełnienie programu szkolnego.

Dziś żyjemy w wolnej Ojczyźnie. Groby pomordowanych w Katyniu przypominają, że nasza wolność ma wysoką cenę. Tak mówił o tym Ojciec Święty Jan Paweł II: „Kłękamy przy nieznanym mogiłach z tą świadomością, że zapłacili oni szczególną cenę naszej wolności. Dali – rzecz można – definitywny kształt tej wolności (...). Sprawa Katynia (...) nie może być wymazana z pamięci Europy”. Słowa Papieża Polaka znakomicie oddają sens przedsięwzięcia, jakiego podjęło się Narodowe Centrum Kultury.

Krzysztof Kozłowski

minister kultury i dziedzictwa narodowego

Kalendarium katyńskie

Pamiętam. Katyń 1940

23 VIII 1939

Podpisanie niemiecko-sowieckiego układu o nieagresji. Dołączony do niego tajny protokół przesądzał o podziale Polski między Niemcy i ZSRR.

1 IX 1939

Agresja Niemiec hitlerowskich na Polskę – wybuch II wojny światowej.

17 IX 1939

Agresja Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR) na Polskę.

X 1939

Osadzenie wziętych do niewoli oficerów Wojska Polskiego, policjantów i urzędników państwowych w sowieckich obozach w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie.

5 III 1940

Wydanie przez najwyższych funkcjonariuszy ZSRR, m. in. Józefa Stalina, Ławrientija Berię oraz Wiaczesława Mołotowa, rozkazu rozstrzelania polskich jeńców bez przedstawienia zarzutów.

III – V 1940

Wykonanie rozkazu: rozstrzelanie przez NKWD – policję polityczną ZSRR:

- 4 421 jeńców w Katyniu,
- 3 820 jeńców w Charkowie,
- 6 311 jeńców w Kalininie (Twerze),
- 7 305 jeńców w więzieniach sowieckiej Ukrainy i Białorusi.

Do 1989 r., w PRL, obowiązywała sowiecka wersja wydarzeń z 1940 r., czyli tzw. kłamstwo katyńskie. Za mówienie prawdy groziły represje.

22 VI 1941

Agresja Niemiec hitlerowskich na ZSRR.

13 IV 1943

Informacja radia niemieckiego o odkryciu w Katyniu mogił polskich oficerów.

14 IV 1943

Odpowiedź radia radzieckiego, że „jeńcy zostali zamordowani przez oprawców niemieckofaszystowskich”.

17 IV 1943

Prośba polskiego rządu na uchodźstwie do Międzynarodowego Czerwonego Krzyża w Genewie o zbadanie sprawy mordu na oficerach polskich.

25/26 IV 1943

Zerwanie przez ZSRR stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie.

28 IV – 3 VI 1943

Prace ekshumacyjne w Katyniu Międzynarodowej Komisji zaproszonej przez Niemców. Raport z prac zawierał listę 4143 zamordowanych (2815 zidentyfikowanych) oraz ustalenie, że zwłoki pochowano wiosną 1940 r.

I 1944

Prace sowieckiej komisji „do ustalenia i zbadania okoliczności rozstrzelania przez niemieckich najeźdźców faszystowskich w lesie katyńskim jeńców wojennych, oficerów polskich.”

24 I 1944

Komunikat radia sowieckiego, że zbrodni w Katyniu dokonali Niemcy.

22 XII 1952

Sprawozdanie Kongresu USA uznające ZSRR za winnego zbrodni katyńskiej.

13 IV 1990

Oświadczenie Agencji TASS (rządowej agencji prasowej ZSRR) o przyznaniu się ZSRR do zbrodni katyńskiej i obciążeniu nią NKWD.

VII – VIII 1991

Pierwsze ekshumacje w Charkowie i Miednoje dokonane przez polskich specjalistów.

15 X 1992

Otrzymanie przez Prezydenta RP Lecha Wałęsę kopii dokumentów katyńskich, m.in. decyzji z 5 III 1940 r. o rozstrzelaniu polskich oficerów w ZSRR.

1994 – 1996

Kompleksowe ekshumacje i badania w Ka-

tyniu, Miednoje i Charkowie, umożliwiające określenie lokalizacji przyszłych cmentarzy wojennych.

2000

Otwarcie i poświęcenie Polskich Cmentarzy Wojennych: w Charkowie (17 VI), Katyniu (28 VII) i Miednoje (2 IX).

21 X 2004

Umorzenie śledztwa katyńskiego prowadzonego przez rosyjskich prokuratorów od 1990 r. Zbrodni katyńskiej nie uznano za ludobójstwo. Większość akt utajniono.

XI 2004

Rozpoczęcie przez Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu śledztwa w sprawie zbrodni katyńskiej, uznanej za zbrodnię wojenną i zbrodnię przeciwko ludzkości.

W 1940 r. zgładzono polską elitę: oficerów wojska i policji, urzędników państwowych, lekarzy, profesorów, prawników, nauczycieli, inżynierów, duchownych, literatów, dziennikarzy, przemysłowców, kupców, działaczy społecznych i politycznych.

Opracowanie: Narodowe Centrum Kultury

